

- Väktaren som tar sig en lur
sid 9
- Livskvalitet i Ulriksdal
sid 14

Kultur Nr 2 april 1999

SMÖCKKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Här blåser man i mässingen
sid 16
- Musiken – ett medel i krig
sid 18-19

Brukskultur och kulturbruk

Hur många är inte de vuxna som bär på en dröm som aldrig blev av, att lära sig spela, sjunga, spela teater, måla, filma o.s.v. Alla har vi en liten artist i oss.

Hur ska vi få den att blomma ut?

I stället för att se kultursponsring som "välgörenhet", ett synsätt som fortfarande lever, skulle det kunna utvecklas från ett antal frilijetter till ett mera professionellt samarbete mellan till exempel näringslivet och musik/kulturskolan lokalt.

Varför inte fånga upp och utveckla rörelsen kring Jobbrocken som vi speglade i förra numret av Smockan.

En väg att utveckla den idén skulle kunna vara att erbjuda företagets anställda att delta i musik/kulturskolans verksamhet. Sjunga i företagskör, starta ett rockband, sätta upp en musikal, teater, ordna lunchunderhållning, utställningar, kurser i alla dess varianter, idéer man arbetar fram utifrån de lokala förutsättningarna.

Det kunde bli en värdefull personalpolitisk insats från företagets sida, en välkommen möjlighet till utveckling av musik/kulturskolan samt ett nytt intressant inlägg i debatten om kulturens betydelse för samhällsutvecklingen.

Det handlar alltså till stor del om våra elevers föräldrar.

"I kväll spelar Jannes Plåt på Puben med sitt Heavy metalband", "AB Datasupport och Evas Bröd ger, En midsommarnattsdröm", "Studentkören och Stadshuskören i körduell", "Sommarkollo med konst och idrott, anmäl dig till Sportbutiken eller Kulturskolan", "Vi jobbar på Sigges Säg, det väklingande företaget".

Kunde företagen samarbeta kring kultur, lärande, konserter och utställningar kunde detta samarbete kanske också leda till ett samarbete i deras professionella verksamheter. Det senare, ett koncept som Lex. företagarna i Gnosjö så framgångsrikt arbetar efter. Där plockar de hem jobben i samverkan. Gnosjö är känt som kommunen med de extremt låga arbetslöshetsprocenterna.

Var inte kulturutövandet en av bruksamhällets viktigare ingredienser i form av mässingssextetter, manskörer, teaterföreningar och andra olika bildningsverksamheter? Utbildning och kultur ger bildning. Bildning ger självkänsla, välbefinnande och en positiv inställning till arbetet och bygden. Kan man tro att brukspatronerna resonerade så?

Nu lämnar vi industrisamhället. Bruket avvecklas och saneras. I sann tidsanda av återvinning bör vi ta vara på det som går att återanvända. Dit hör definitivt bruket av kultur. I övrigt finns väl också delar i den så kallade bruksandan som hör till en svunnen tid och som ska följa med i soporna.

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Kort från SMoK.....	3	På turné.....	11	Forskar i musik.....	18-19
Ett slag för marimban.....	5	Kulturskolan flyttar in.....	12-13	Krabbpremiär i april.....	21
Komponera mera i Växjö.....	6	Livskvalitet i Ulriksdal.....	14	Åsikten/Kulturnytt.....	22
Nya initiativ i Hörby.....	7	Blåser i mässingen.....	16	Porträttet: Peder Karlsson.....	23
Väktaren som tar sig en lur.....	9	Nya tag i Storuman.....	17		

Kultur
SMOCKAN

KULTURSMOCKAN

CEWE-FÖRLAGET
893 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

E-POST: stefan.ason@telia.com

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

REDAKTÖR

Ulf Eklund

ANNONSANSVARIG

Jan Dylhiki

0660-26 61 05

GRAFISK FORM

ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

Anneli Jernberg

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

Nils Gunnar Nilsson

Carin Avertoft

Frédrik Norén

Jan Hindersson

OMSLAGSFOTO:

Spise Nilsson

SMoK
Sveriges Musik- och Kulturskolor

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK.

Kultursmockan nästa nummer: v.22.

Manusstopp för annonser: 28 maj

Tipsa
Smockan!

Tel: 0660-105 17
070-643 93 31

Ulf Eklund

Vi har mycket på gång!

– Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK –

Hemma i Karlskoga har vintern äntligen börjat släppa sitt grepp och ljuset har återkommit, en underbar tid står för dörren.

Förvisso finns där andra slags värtecken i form av budgetarbeten och tjänstefördelning men det är inslag som vi får ta på köpet. Mycket är också på gång inom SMoK arbetet:

fantastiskt sätt. Skulle vi inte klara detta till julen -99 så är nästa mål julen -00.

Håll tummarna!

POSITIV SKOLMILJÖ

Projektiden har varit med ganska länge nu utan att vi kunnat förverkliga våra tankar, men vi ger inte upp. I samarbete med bland andra Svenska Rikskonserter och Svenska Kommunförbundet, gör vi nu en ny ansats med ambitionen att komma igång med, vad jag tror, det största och mest viktiga projekt som SMoK driver.

Samverkan med grundskolan och kulturens roll i lärandet och som kitt i skolans totala verksamhet är oerhört viktiga utvecklingsbitar.

LÄGESRAPPORT

Låt mig avsluta rapporten om några viktiga SMoK-projekt med vår enkät. Inom kort så inbjuder vi till presskonferens där vi skall presentera den förändring i skolornas ekonomi och verksamhet som finns mellan åren -97 och -99. En viktig nationell indikation på hur utvecklingen framskrider både ekonomiskt och verksamhetsmässigt inom vårt område.

Allra sist en uppmaning:

Svara på de frågor, enkäter med mera som kommer från SMoK-kansliet. Idag tar det för lång tid och det är för få skolor som svarar utan flera påstötningar.

Skärpning kamrater!

ÅRETS MUSIK- OCH KULTURSKOLEPRIS

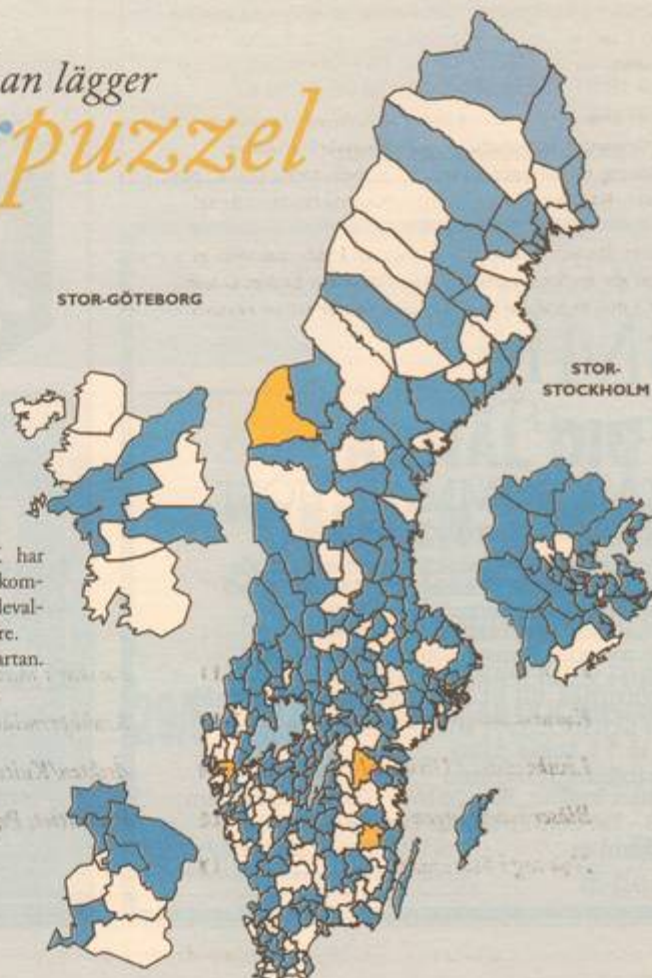
När ni läser detta så är det förmodligen offentligt vilken skola som skall få ta över stafettpippen som Årets musik- och kulturskola efter Miranda i Mora. Priset är inte bara en ära för den vinnande kommunen utan också en tillgång för hela landet. Vinnarskolorna är det självklara målet för våra studiebesök. Dessutom ger priset en kredit till hela branschen genom en förhoppningsvis stor medial bevakning.

JULKONSERT -99

Förhandlingar pågår med Sveriges Television om att göra ett helt kulturskoleprogram i form av en julkonsert med symfoniorkester, kör och solister med kulturskolelever. Om vi lyckas föra detta projekt i hamn, så har vi äntligen lyckats bilda en symfoniorkester på riksnivå med kulturskolelever och vi har dessutom lyft fram våra elever i TV-mediet på ett

Smockan lägger kulturpuzzel

- medlemmar i SMoK
- Senast anslutna medlemmar!

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att idag omfatta 190 kommuner. Nya kommuner är Uddevalla, Linköping, Hultsfred och Åre. Gå med och lägg din bit till kartan. –För ett starkare kultursverige!

Ny kunskapsbildning i Piteå

En ny syn på utbildning och undervisning håller på att växa fram i svensk skola i dag. Grundläggande uppfattningar och värderingar om skolans roll i samhället ifrågasätts och omvärderas. Rollmönster och kunskapsyn förändras. Läraren som vägledare och medarbetare. Eleven alltmer skapare och utvecklare av sin egen kunskap.

I linje med dessa genomgripande förändringar, har i Piteå kommun startat ett samarbetsprojekt mellan ungdomsskolan (6-16 år), kommunala musikkolan och musikhögskolan (Kommunprojekt lärande). Projektets mål är att skapa nya infallsvinklar för kunskapsbildning och lärande. Syftet är att som ett led i skolans förändringsarbete beakta och stödja lärarnas kompetensutveckling med fokus på såväl elevers som lärares lärande. Målet är att utveckla de estetiska ämnenas tillämpning såväl i samverkan med varandra som i mötet med andra ämnen.

Projektet syftar till att:

- Sätta både elevers och lärares lärande i centrum.
- Utveckla lärarens förändrade roll i kunskapsbildningen.
- Skapa nya sammanhang och miljöer för lärandet i ungdomsskolan, musikkolan och högskolan.
- Fokusera konstarterna som kunskapsmetod i skolans vardagsarbete.
- Främja kontakter och erfarenhetsutbyte mellan ungdomsskolan, musikkolan och musikhögskolan.
- Beakta användningen av olika estetiska uttrycksformer - dans, musik, teater, konst och formgivning - i samverkan med skolans kärnämnen.
- Stimulera till förskjutning från ämnesupplad och timrelaterad undervisning till tematiserade/problembaserade studier.

Kommunprojekt lärande realiserar i form av en högskoleutbildning (10p) för redan verkansamma lärare i kommunen, där de konkreta resultaten och erfarenheterna av utbildningen direkt genomförs i elevernas och lärarnas skolvardag (växelverkan mellan högskoleförelägg och arbetslivsförelägg lärande). Utbildningen skall bidra till att lärare utvecklar erfarenheter och kunskap om hur hon/han kan arbeta med estetiska ämnen och kärnämnen och hur det kan öppna ämnena för varandra och väcka elevernas intresse och nyfikenhet, m.a.o. kompetensutveckling som innebär nya perspektiv på lärandeprocesser, arbete i arbetslag och utvecklande av erfarenheter i en förändrad lärarroll. En betydande del av utbildningen ägnas åt utvärdering, och kursen syftar också till att utbilda lokala utvärderare. Kommunprojekt lärande kommer att kunna följas via Internet fr.o.m hösten 1999.

CHRISTER LARU

Tel: 0911-960 70

Marimban

erövrar Sverige

Ett instrument med mäktiga toner och samtidigt sprött som humlesurr. Det kan spelas av små barn likaväl som av vuxna. Inga noter behövs för att spela symfonier.

Musik från Zimbabwe som nu via Skåne erövrar Sverige.

- Av Carin Avertoft -

Den som lanserar marimban är Peta Axelsson som är född och uppvuxen i Zimbabwe. Där gifte hon sig med den nu framtidne musiketnologen Olof Axelsson. Det var han som designade och tillverkade de marimbor som Peta tog med sig när hon flyttade till Sverige.

Hon utbildade sig till musiklejare och började arbeta i skånska Perstorp.

När Peta Axelsson visade marimban för sina pianoelever blev det full fart. Åtta flickor startade gruppen Zimba Marimba som nu uppträder både i Sverige och utomlands.

- Jag fick en inbjudan att delta i en stor musiksammankomst i Sydafrika och tyckte att det var en bra idé att låta Zimba Marimba följa med. Vi fick bråda dagar att samla ihop respengar, men det kändes fantastiskt när vi fick ihop 170 000 kronor på bara några veckor, säger Peta Axelsson.

KÖ TILL KURSER

Hemma i Skåne blev det kö för att lära sig spela marimba. Fler grupper startade på skolan både med elever och lärare samt en och annan rektor. I Lund är det en grupp med vuxna som nyligen började öva upp sina marimbafärdigheter. De närliggande kommunerna Åstorp och Staffansstorp har köpt åtta marimbor vardera.

Vad är då en marimba?

En marimba är ett slagverksinstrument som ser ut som en xylofon. Den är uppbyggd av trätangenter som man slår på med klubbor. Under varje tangent finns en resonator med ett membran som ger en surrande efterklang och som är typisk för afrikansk musik.

BARA SUPERLATIVER

"Det är lätt att spela", "Det är ett väldigt fysiskt instrument - man blir av med sina aggressioner", "Man kan inte motstå att dansa till musiken", "Första gången jag fick marimban framför mig tänkte jag; wow, vad är detta", "Det är något med rytmen".

Marimban har tagit eleverna med storm.

Eleverna på musikskolan i skånska Perstorp spelar marimba.

30 JUNI - 4 JULI 1999
INTERNATIONELL

JAZZ

FESTIVAL
SANDVIKEN
"BANGEN"

ANMÄL DIG TILL

"BANGEN-STORBANDET"

och spela på jazzfestivalen tillsammans med nationella och internationella jazzmusiker!

29/6 - 4/7

STORBANDSLÄGER FÖR JAZZ-
UNGDOMAR OCH MUSIKLÄRARE
(min. ålder 17 år)

LÄRARE:
Johan Hörén
Mikael Råberg
Lars Lindgren
Martin Löfgren

Pris inkl. mat & logi 2.400 kr
(Inkl. fri entré i 3 dagar till festivalen)

Tel & fax: 026-27 27 21
E-post: bangen@sandnet.se

Statlig kompositionsskola i Växjö

- Av Ulf Eklund -

Växjö, med många tonsättare, ska naturligtvis ha en professionell kompositionsskola.

Det anser bland andra musikläraren och tonsättaren Hans Parment.

Till hösten blir det verklighet.

- Vi har fått skolverkets godkännande och väntar på ett klartecken från regeringen. Enligt planerna ska utbildningen vara igång till höstterminen, berättar Hans.

I Växjö närområde finns gott om resurser i ämnet. Fem professionella tonsättare är bosatta i trakten. Hans Parment är en av dem och han sammanförde kompetensen från såväl Folkhögskolan i Växjö som gymnasieskolans estetiska program.

- Vi började med en lördagsskola i komposition. För att finansiera lärarnas ekonomi kom medel från respektive skola och eleverna fick då dra nytta av flera lärare samtidigt.

Lördagsskolan har bedrivits i två år och lockat många, även utanför Växjö, som intresserat sig för komposition. Nu har idén byggts ut och enligt skolplanen handlar det om en professionell utbildning med helhetsstudier i ämnen som komposition, instrumentation, harmonilära och kontrapunkt, gehörskolning, formlära och stilanalys, repertoarkännedom, elektroakustisk komposition, databaserad notskrivning, piano samt en avslutande redovisning.

Utbildningen är ettårig och till starten i höst är tolv elever antagna. Huvudman är Medborgarskolan i Växjö i samarbete med Musikskolan samt Länsmusiken i Krono-

berg. Projektet stöts dessutom av Svenska Rikskonsertter och en viktig samarbetspartner är föreningen Media Artes som bland annat driver Elektro-Akustiska Studion i Växjö där vissa delar av undervisningen ska förläggas.

Skolverkets rekommendation till regeringen handlar om statlig tillsyn och momsbefrielse.

- Vi drar igång i augusti och räknar med att regeringen inte går emot rekommendationen. Många är överens om att behovet är stort av en professionell fortbildning till musikhögskolan, säger Hans Parment.

På Gotland finns redan en tonsättarskola.

- Den utbildningen är tvåårig och vi kompletterar varandra. Jag känner inte att det råder någon konkurrenssituation.

Kultur KOMMERS i Kalmar

- Av Carin Avertoft -

Svenskt musikliv har ett högt anseende internationellt och är därmed en stor industri.

Kalmar län, som drabbats hårt av nedskärningar inom tillverkningsindustrin, satsar skarpt på att skapa sysselsättning inom musik-, kultur- och turistbranschen.

Regionförbundet har därför anställt Per Kägefors som affärsutvecklare.

Han ska göra upplevelseindustri av alla "säkra kort" som finns i länet: Hultsfredsfestivalen, glasriktet och inte minst Astrid Lindgrens värld.

Per Kägefors har arbetat som försäljnings- och marknadschef på skivbolaget MNW Record Group och är nu verksam inom Regionförbundet i Kalmar län. Att korsa näringsliv med kulturverksamhet är hans uppdrag. Att öka antalet utbildningar inom musik och kultur finns också med i planerna.

- Hultsfredsfestivalen och visfestivalen i Västervik finns redan på kartan, säger Per. Men de kan växa än mer och runt dessa arrangemang kan man skapa en mängd näringslivsgrenar.

Ett exempel är Projekt Puzzel som startade 1996 och nu innehåller tio företag inom media och reklam. Ett av företagen är det enda i Sverige som designar och produ-

cerar CD-konvolut helt i papper.

Ett annat exempel på bra näringslivssamarbete är Good Practice. Deltagare från bland annat Spanien, Storbritannien, och Hultsfred (!) drar upp riktlinjer för festivalarrangemang i Europa.

Astrid Lindgrens värld i Småland behöver väl ingen närmare presentation. Familjer från när och fjärran söker sig till Emil i Lönnebergas trakter. Där kan turistattraktionen utvecklas på flera sätt.

- Vi ska göra hela Vimmerby till barnens stad, säger Per Kägefors och fortsätter:

- Jag ska kommersialisera kulturen i regionen. Mitt uppdrag är att sitta som spindeln i nätet och skapa en gynnsam utveckling för branscherna inom musik och kultur i Kalmar län. Vi satsar starkt på en framtidsbransch och vi har allt att vinna.

"Vi satsar starkt på en framtidsbransch och vi har allt att vinna"

Låt oss presentera NOTKRABBAN. En liten men genialisk produkt.

Hur ofta har inte du, dina elever eller de flesta av oss som spelar, irriterats när noterna inte vill stå still på notstället utan hela tiden bara trillar ner på golvet eller marken.

NOTKRABBAN löser detta problem enkelt.

1. Placera in noterna i "Notkrabban", som i en pärm.
2. Notbladens nedre kant avgör "Notkrabbans" placering.
3. Skruva fast "Notkrabban". Snabbt och enkelt.

• Lätt att bläddra och noterna sitter alltid på plats.

notkrabban

Detta är utan tvekan en av årets bästa nyheter. En dröm för alla musicerande. Och billig. Lovordas av musiklärare och fackfolk. Pris c:a 140,- inkl. moms. Fråga efter NOTKRABBAN i din musikaffär.

Generalagent:
Crafton Musik AB
Truckgatan 2, 442 40 Kungälv
Tel 0303-92260, Fax 0303-92521

Design: Tenerezza Production

I Hörby, mitt i Skåne, är den kommunala musikskolan död och begravd.

Men ingen gråter.

Tillsammans med delar av studieförbundens utbildningar samlas skolan sedan i höstas under namnet Hörby Kulturskola.

– Hittills har vi bara fått positiva signaler, säger Kulturskolechefen Torgny Hammarstrand.

HÖRBY

– Av Ulf Eklund –

– en kulturskola i ständig utveckling

Namnbytet innebär inte att skolan blivit en fullt utbyggd eller utvecklad kulturskola. Men det är målsättningen.

Skolan arbetar för att successivt utvecklas och med hjälp av studieförbundens försorg nå full omfattning läsåret 2000/2001. På det viset når Hörby Kulturskola fler elever än tidigare utan att kostnaderna skjuter i höjden.

Torgny Hammarstrand anser att namnbytet är betydelsefullt:

– När man befinner sig i sådan process är det väldigt viktigt med signaler om att något nytt är på gång. Det gäller såväl externt som internt.

Kulturskolan är som den tidigare musikskolan inrymd i den gamla kommunisterbostaden på Frostaskolans område. Men en betydande del av verksamheten bedrivs också i Kihult, Östraby, Ludvigsborg samt på Georgshills- och Älvdalsskolan.

BARA POSITIVA SIGNALER

I oktober inleddes undervisningen i bild och dans och genväret från kommunens företrädare, eleverna och alla föräldrar har enbart varit positivt.

– Jag kan inte finna något negativt så här långt. Möjligen att vi haft en nedåtgående trend när det gäller dansen, men vi har utarbetat en handlingsplan för att åtgärda det, berättar Torgny.

Kulturskolan är inget hastverk. I augusti 1997 tillträdde han en projektjänst inom barn- och utbildningsförvaltningen

med uppgift att leda musikskolan. Dessutom, i samråd med andra intressenter, arbeta fram ett förslag till strategi för kommunens kulturutbud. Hörby Kulturskola hänger alltså ihop med arbetet att utnyttja de samlade ekonomiska resurserna för att erbjuda ett optimalt kulturutbildningsutbud för kommunens invånare.

Utredningen låg senare till grund för beslutet i fullmäktige där man ställde sig bakom avsiktsförklaringen som dåvarande musikskolan hade tecknat med studieförbundet. Där visades tydligt viljan att skapa något gemensamt.

Hörby Kulturskola blev en gemensam yttring av alla intressen som fanns inom kulturutbildningsutbudet. Men att kalla Torgny Hammarstrand för eldsjäl i projektet är ingen överdrift.

– Nej, det måste jag nog erkänna, men att vara spindeln i nätet och pådrivaren låg också i mitt uppdrag, säger han.

BEHOVET

BERÄTTIGAD VERKSAMHETEN

Som många av landets övriga kommunala musikskolor har kulturskolans företrädare i Hörby periodvis haft ett nedläggningshot att brottas med. Utvecklingen till kulturskola hänger dock inte ihop med att kommunpolitikerna ifrågasatt musikskolans verksamhet, men Torgny Hammarstrand anser att ett nedläggningshot kan få positiva effekter:

– På sikt anser jag att det kan gagna

verksamheten, för det innebär en kraftig belysning på vad som är fel. All musik- och kulturskoleverksamhet har ju ett berättigande beroende på att den fyller ett rejält behov.

Men han håller naturligtvis med om att det ibland blir fel:

– Vissa politiker kan ha svårt att förstå vad behovet är. Då handlar det om att tydliggöra varför kommunen behöver en musik- och kulturskola.

Någon eventuell lagstiftning kommer inte att få någon betydelse i Hörby kommun. Åtminstone inte enligt kulturskolechefen:

– Det är alltid bekvämt att stödja sig på en lag, men här i Hörby skulle en lagstiftning varken göra till eller ifrån. För oss handlar det uteslutande om att fylla kommunens behov, säger Torgny och fortsätter:

– Gör man det, är risken för nedläggning närmast obefintlig.

”Någon eventuell lagstiftning kommer inte att få någon betydelse i Hörby kommun.”

HÖRBY KULTURSKOLA

Omsättning: 2.200.000 kr.

Personal: 18 st.

Chef: Torgny Hammarstrand.

Utbud: Musik, bild, dans, drama.

Kultursmockan rättar

I förra numret smög det sig in ett fel i faktarutan om Västerås Kulturskola. Skolans administrativa utvecklare heter Brigitte Harms.

STIFTELSEN
Musik i Halland

och

RUM - Halland

inbjuder till

Sommarkurs orkesterspel (12-16 år)

Symfoni-, stråk- och blåsorkester

Plönningeskolan, Harplinge

Halland

26/7-3/8 1999

Info och anmälan: Musik i Halland, vxl 035-13 55 85
eller kursledare Krister Olsson 035-18 67 73, 0705-31 51 21

Sture Nilsson

LURBLÅSARE

- Av Ulf Eklund -

Lurblåsarna i Ystad är inget nytt påfund. Gentlemän högt upp i tornet på Stortorget har blåst i sina lurar under hundratals år och tänker så fortsätta.

Få Ystadsbor vill nämligen ta död på traditionen.

- Det skulle nästan bli folkstorm om verksamheten upphörde. Ystadsborna är vana vid att höra tutandet varje natt, säger Sture Nilsson.

Som lurblåsare är han stadens väktare. En kvälls- och nattjänst som ursprungligen kom till för att täcka behovet av en brandvakt, larma när fienden anföll samt att hålla Ystads eventuella busliv under uppsikt.

- Förr i tiden var det en synnerligen viktig uppgift med stort ansvar. Vid missfirmelse av något slag fick tornväktaren ett strängt straff, berättar Sture.

BEVAKAR NÄROMRÅDET

Numera är uppgiften mest en tradition som många vill ska fortleva. Förutom att blåsa i luren varje kvart under dygnets mörka tid har han uppgiften att bevaka närområdet i alla väderstreck. Med undantag av lurblås-

ningen fungerar Sture, med andra ord, som vilken väktare som helst och ibland ringer han polisen vid incidenter på torget.

Anser du själv att du har ett av världens ovanligaste jobb?

- Absolut. Jag har haft många arbeten under mitt liv, men det här är utan tvekan det mest ovanliga. Det kan nog inte bli mer annorlunda.

Vad är det bästa med att vara lurblåsare?

- Det är att följa traditionen. Det finns mängder av människor som, under flera århundraden, haft den här sysslan.

BOR I GRANNGÅRDEN

Att blåsa i luren klarar inte vem som helst. Det krävs en viss vana för att kunna hantera instrumentet och att såväl Sture Nilsson som hans kollega är blåsmusikanter är ett faktum som underlättar. Ystads bägge tornväktare spelar nämligen tenorsax på sin fritid och hade lätt att ta till sig tekniken.

Lurblåsaren börjar jobba varje kväll vid niotiden. 21.15 blåser han den första signalen ur luren och varje halvtimme är det två stötar som gäller. Kvart i blir det tre tutar och varje heltimme fyra.

Så håller det på fram till klockan ett på natten, då Sture, eller hans kollega, stänger bås-dörren i tornet och knallar hem.

För Sture Nilsson, som också är konstnär, blir det ingen lång promenad. Han bor grann-gårds med kyrktornet och trivs alldeles utmärkt med sitt extraknäck för Ystads kommun.

- Det kan inte bli bättre. Tiden i tornet ger mig inspiration.

Ovanligaste arbetet?

Vem har världens ovanligaste arbete?

Kanske Sture Nilsson, 62.

Varje natt året om, en gång i kvarten,
blåser han i luren från kyrktornet i centrala Ystad.

- Ett fantastiskt jobb, säger han.

Sture Nilsson har ett av världens mest ovanliga arbeten. Han är lurblåsare och tornväktare i Ystad.

Betelseminariet på TURNÉ

- Av Ulf Eklund -

*Bandet är inga hobbymusiker som bara
lirar på fritiden.*

*Eleverna vid Betelseminariet i Bromma
är betydligt mer än så.*

*De satsar på en framtid med andlighet och
musik i en skön förening.*

*- Jag trivs utmärkt på skolan och hoppas
att så småningom komma in på Musik-
högskolan, säger sångaren Louise Bjurling,
21.*

På Betelseminariet möts elever från hela landet och från olika kyrkor och samfund. Siktet är inställt på gedigna kunskaper, personlig utveckling samt andlig mognad och tillväxt.

Louise Bjurling studerar vid Betelseminariets Musikinstitut, en sammanslagning av Brommaskolans och Betelseminariets musiklinjer, där hon deltar i en afroamerikansk ensemble. Ensemblespel i olika stilar är nämligen en viktig del i den ettåriga kursen.

SPELAR JAZZ ELLER POP

- Inför den veckolånga turnén delade vi upp oss i två grupper där den ena ensemblen spelade jazz och den andra pop. För vår del blev det en Norrlandsturné med start i Timrå, berättar Louise.

När Kultursmockan gör en snabbvisit under en av spelningarna sjunger Louise ackompanjerad av Ted Hector på piano, Richard Säfsten, trumpet, Magnus Axelsson, sax, Tobias Berg, bas och av Fredrik Lindholm på trummor.

På läktaren satt Alf Häggqvist, en av landets framstående pianister och tillika lärare vid Betelseminariet i Bromma.

Han såg lika nöjd ut som resten av publiken.

FAKTARUTA:

Betelseminariet startades 1866 med pastorsutbildning. På 1970-talet utökades skolan med musiklinje och bibellinje och kursverksamheten har utvecklats under 90-talet genom Bromma Dialogen och KursCenter. Svenska Baptistsamfundet är huvudman och Bibel- och Musikinstitutet drivs i samverkan med Sjöviks och Kaggeholms folkhögskolor.

Foto: Ulf Eklund

JAZZ # SPALTEN

Hej alla glada
jazzfans!

Jag heter Fredrik Noren och är jazztrumpetare och orkesterledare. Jag är uppvuxen i Härmösand och musikaliskt fostrad på Musikskolan under ledning av Arne Larsson.

Det var en härlig tid med musik, resor och upplevelser. Jag spelade allt från storband till symfoniorkester. Musikskolan gav mig en rejäl grund att stå på inför det som komma skulle, nämligen ett liv som yrkesverksam musiker.

Tack för det Musikskolan!

Efter Musikhögskolan i Stockholm började jag att frilansa som musiker och gör så ännu i dag. Jag leder Blue Note sextett och storbandet Stockholm JazzOrchestra och har fått spela med giganter som Toots Thielemans, Thore Ehrling, Bob Hope, Bob Brookmeyer med flera.

Jag har fått resa runt i världen för att spela så nog kan jag rekommendera musiken som yrke. Från och med detta nummer ska jag skriva regelbundet om vad som händer i min jazzvärld och om sånt jag tror kan vara av intresse för er. Just nu arbetar jag åt Svenska Jazzriksförbundet, SJR, med en ungdomssatsning. Satsningen syftar till att öka intresset för jazz bland ungdom runt om i landet.

SJR har inlett ett samarbete med SMOK, något som jag hoppas ska utvecklas till något långvarigt och hållbart.

Den 9-15 augusti anordnar vi i samverkan ett fantastiskt jazzstorbandsläger i Ornskölds-vik med lärare som Maria Schneider, Mikael Råberg med flera. Information om kursen kommer att skickas ut till alla musik- och kulturskolor i landet. Vi söker också pengar på lite olika håll för att kunna erbjuda alla skolor möjlighet att anordna jazzaktiviteter av varierande slag. Mer om detta vet vi i höst.

Redan nu ges en rad konserter runt om på jazzklubbarna i landet. En del av dessa konserter ges också på skolorna. Jag tycker att ni ska kontakta jazzklubben på er ort för att se hur ni ska kunna dra nytta av varandra. Målet är att kontakten mellan klubbarna ska vara mycket bättre i framtiden. Inom SJR pågår just nu en självrensning i detta ärende. Utan ungdomens intresse så dör jazzklubbsrörelsen ut på 2000-talet och utan musiklärares intresse går det likadant. Detta ska vi förhindra.

Låt mig till sist nämna några aktiviteter den närmaste tiden: 19/4 Ann-Marie Hennings kvintett på Kulturskolan i Sandviken, 26/4 Calvero på jazzklubb Nefertiti i Göteborg, 5/6 Storbandsfrossa i Köping arrangerad av Musikskolan. Under hösten kommer SJR, Musik i Skåne och jazzklubbarna anordna en massa saker i Skåne och Halland.

Vi hörs i nästa nummer.
Keep Swingin'

FREDRIK NOREN
0611-722 10

Kulturskola i gammal kasern

– Av Jan Hindersson –

"Att satsa på Kulturskolan är ett stort kulturpolitiskt beslut", menar rektorn Lenny Mostberg, här med ritningarna över de nya lokalerna.

Tillfället kunde inte varit bättre valt.

Kulturskolan och gymnasiets estetiska program hade gjort storsuccé i Karlskrona med en egen uppsättning av musicalen Fame. Mitt under hyllningarna efter den första offentliga föreställningen klev kommunalrådet Björn Fries (s) upp på Konserthusteaterns scen och meddelade att Kulturskolan skulle få sina nya, sen länge efterlängtrade lokaler i den gamla Skeppsgossekasernen.

– Det kan väl vara kul att få applåder som politiker också, när man ju faktiskt gjort något riktigt bra, kommenterar Fame-regissören och Kulturskolerektorn Lenny Mostberg kommunalrådets spektakulära sätt att presentera nyheten.

Uppsättningen av Fame har varit vinterns mest uppmärksammade händelse för Kulturskolan, även om Lenny Mostberg betonar att estetiska programmet dragit det tyngsta lasset i det arbetet. Men viktigast för framtiden är naturligtvis de nya lokalerna.

– 1 376 kvadratmeter, säger Lenny Mostberg och breder ut ritningarna framför sig på bordet.

Hans rektorsbord är än så länge beläget på Chapmansskolan, Karlskronas gymnasium, där Kulturskolan delar lokalerna med estetiska programmet. 40 procent av Kulturskolans undervisning är visserligen utlokaliserad

till förorter och "byar", men resterande 60 procent är på Chapmansskolan i centrala Karlskrona.

SLIPPER KONFRONTATIONER

Kulturskolan och estetiprogrammet är två expanderande verksamheter som fått allt svårare att få plats på samma ställe.

– Om gymnasiets estetelever är igång med någonting, är det inte alltid de vill gå hem klockan 16. Men då ska vi in – och ibland skulle vi gärna vilja komma in tidigare.

Men hade ni gjort Fame tillsammans om ni inte hade delat lokaler?

– Det hade vi säkert kunnat göra, vi lämnar ju inte stan. Att vi flyttar isär beror på att vi inte får rum; får vi mera space var för sig, slipper vi de onödiga konfrontationerna och kan koncentrera oss på de positiva sidorna, menar Lenny Mostberg.

Det nya huset är en imponerande och gedigen byggnad. Före detta Marinmuseet, och dessförinnan flottans kasern för Skeppsgossekåren (unga grabbar som drilades för det kommande livet vid flottan). En skeppsgosse vid en fartygsratt står fortfarande staty utanför och ett par kanoner

vid gränden pekar mot besökarna. Det nu tomma huset verkar rätt dystert och just kasernlikt.

Men det är många militära byggnader i Karlskrona som framgångsrikt "civiliserats" för olika ändamål, allt från bostäder till statliga verk och IT-företag, och med Kulturskolan som hyresgäst får Skeppsgossekasernen säkert en helt annan prägel.

SATSAR PÅ GRUPPUNDERVISNING

Ombyggnaden startar till hösten och inflyttningen i de nya lokalerna sker någon gång under vårterminen år 2000. Kulturskolan ska inte ha hela huset, "bara" de två nedre våningarna.

– Det är sammanlagt 13 lokaler i den våningen, alltifrån stora salar för dans och orkesterspelande till mindre rum för individuella lektioner och smågrupper, berättar Lenny Mostberg.

– Verksamheten framöver kommer att bygga mer på gruppundervisning än individuell undervisning, och då måste man ha lokaler för det.

Byggnadens kulturvärden begränsar ombyggnadsmöjligheterna en del. En av de saker som fått strykas ur önskelistan är en

Foto: Jan Hindersson

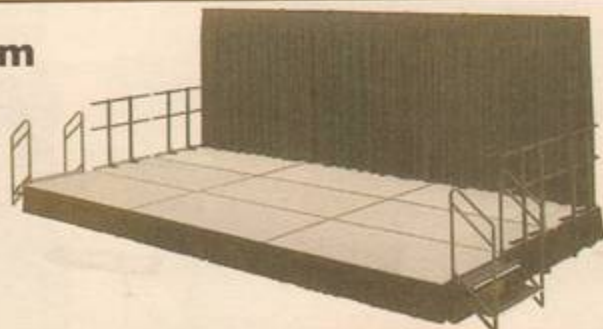

NYHET! Scen/gradängssystem

Fasta ben – ställbara höjder
– inga verktyg – inga lösa delar.

Flytt och förvaringsvagn

Kontakta oss
för mer info!

MUSIC CARE

Åskvädersgatan 2 • 418 34 Göteborg
Tel. 031-64 02 20 • Fax 031-53 65 30
www.musicare.se

Slå sönder vattentäta skott

- Av Jan Hindersson -

1962 startades den kommunala
musikskolan i Karlskrona.

Dans kom till 1994.

I augusti 1997 blev Lenny Most-
berg rektor och breddade verksam-
heten med bild och teater, och mu-
siken med en rockskola.

Kulturskolan i Karl-
skrona ska få de två
nedre våningarna i
den gamla Skeppgös-
kasernerna, samman-
lagt 1376 kvadrat-
meter som ska fyllas
med bildkonst, musik,
teater, dans och sång.

En skeppgös står
utanför den gamla
kasernen, som åter
kommer att fyllas av
barn och ungdomar -
fast med helt andra sys-
sättningar och fram-
tidsplaner än ett liv i
flottans tjänst.

riktig scen. Men Lenny Mostberg (som är regissör och skådespelare och bland annat lett stora sommar-teaterprojekt) har upptäckt att det finns möjligheter att inrätta en utescen på Skeppgöskasernens baksida.

- Vi har arbetat med att få de här nya lokalerna i över ett år. Det som gjort att det tagit tid är dels att det inte är en kommunal lokal (ägs av staten) och att det ökar våra hyreskostnader med 800 000 kronor om året. Det är mer än en fördubbling eftersom vi betalar 600 000 om året i hyra idag.

KULTURELL INVESTERING

- Men det handlar ju om vilken inställning man har till den här typen av kostnader. Om man tycker att man ger ut pengar - eller gör en investering för framtiden. Att satsa på Kulturskolan är ett viktigt kulturpolitiskt beslut; särskilt som man också bestämt att sänka elevavgifterna från 700 till 500 kronor om året.

Lenny Mostberg kopplar ihop satsningen på Kulturskolan med den diskussion som förs om framtiden och kulturlivet i Karlskrona; en av de städer som surfar mest framgångsrikt på IT-vågen, med en

expanderande högskola, växande IT-företag och stor inflyttning av välutbildad arbetskraft:

- De som flyttar hit ställer andra krav på utbildning och kultur. Vår verksamhet hjälper till att göra Karlskrona mer attraktivt, menar Lenny Mostberg.

Den geniala idén

NILTON

Magic

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att Justera • Fälla ihop Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Källared
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Linnéa Thorslund, pensionär, berättar för Ulriksdalsbarnen hur det var förr i tiden. Till Thord Nilssons gitarrspel sjunger barnen dåtidens visor.

Foto: Hans Ekblad

Gruppundervisning i musik- och dans-teater. Ett vanligt inslag i verksamheten på Knutpunkten i Ulriksdal.

Livskvalitet

ska få Ulriksdal att blomma

- Av Ulf Eklund -

Ulriksdal är en naturskön del av Solna kommun där det bor cirka 5 000 människor. Men när det gäller service och aktiviteter är det inte lika positivt. Med hjälp av bl.a. Livskvalitetsprojektet ska det dock bli annat ljud i skällan. Förändringsarbetet är på god väg.

Enligt projektledaren Viveca Hallberg, före detta danschef på Solna Kulturskola, är Ulriksdal en eftersatt del av storkommunen. Möjligheterna till service och aktiviteter för de boende är dåliga jämfört med övriga kommuner.

Men det ska bli ändring på det. Livskvalitetsprojektets syfte är att bidra till ökad livskvalitet, trivsel och trygghet genom fler kulturinslag, aktiviteter och ytterligare samvaro.

I dagens samhälle har vi många mänskliga resurser som inte används som t ex arbetslösa, sjukpensionärer, ensamstående

och alla andra. Invandrarna i området har en viktig funktion att fylla då de har en tradition att leva i ett mer generationsövergripande samhälle och i större utsträckning behåller sina kulturella traditioner.

Projektet är inne på sitt andra år och från och med den 1 januari har Viveca Hallberg tagit över uppgiften som projektledare:

- Det här är ett mycket spännande arbete, men det hänger inte bara på projektledaren eller ett fåtal entusiaster för att Ulriksdal ska blomma. Alla måste hjälpas åt genom bättre samordning av alla resurser i området och kommunen i övrigt. Utvecklingen har tagit rejäl fart de senaste månaderna och det händer massor av intressanta saker.

Projektets första år gick både upp och ner. Idén att arbeta för ökad livskvalitet resulterade så småningom i att försvara lokalen Knutpunktens existens och fylla den med aktiviteter. Knutpunkten är en före detta Konsumbutik mitt i Ulriksdal vars syfte stämmer överens med namnet.

En knutpunkt för alla.

KONTOR I VARUINTAGET

Viveca har inrett ett eget kontor i det som tidigare var butikens varuintag. Hon trivs där.

- Jag vill vara mitt i smeten och lära känna folket. Det är en förutsättning för att lyckas som projektledare.

Ulriksdalsborna representerar alla åldersklasser. Nästan 40 procent av befolkningen är invandrare och ett viktigt mål för föreningen Knutpunkten är att främja en positiv integrering mellan svenskar och invandrare. Förhoppningen är att Ulriksdal blir ett trivsamt område där kulturen ständigt utvecklas och människorna, i allt större utsträckning, umgås över generationsgränserna. Alla, oberoende av ålder och kulturbakgrund, ska få ut något av projektet.

VERKSAMHET I MASSOR

Lokalen Knutpunkten har kapacitet för många aktiviteter. Där bedrivs föräldrautbildning och där håller föreningen Knutpunkten självklart sina föreningsmöten. Lokalen är inte minst lämplig för alla former av dans. Kurser i showdans för ungdomar och bodywork för vuxna förekommer ofta likväl som undervisning i salsa, musik och teater.

I dagsläget finansieras Livskvalitetsprojektet av socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, äldreförvaltningen samt kommunledningskontoret i Solna. Men projektet är bara budgeterat till och med juni, vilket skapar frågetecken inför framtiden.

- Förhoppningsvis kan föreningen Knutpunkten och Kulturskolan hitta en positiv lösning. Knutpunkten bör förbli just en knutpunkt dit man kan gå när som helst för att delta i en aktivitet eller bara umgås, säger en engagerad och entusiastisk Viveca Hallberg.

- Det finns så mycket mer jag kan berätta, säger hon.

Det ser Smockanredaktionen fram emot.

Foto: Mats Andersson

Brassbandet Messing Around saknar motsvarighet i Sverige. Med hjälp av workshops får deltagarna en dag med geörsöspel, ensembleöspel och improvisation.

En musikalisk upplevelse

Många musikanter vill skapa bra musik.

– Av Ulf Eklund –

Det låter ganska självklart.

Brassbandet Messing Around kör med fullt ös från första till sista stund.

Det låter bra.

Röra, gröt, mischmasch, röra ihop, fördärva, trassla till och smutsa ner. När vi fritt försöker översätta gruppens/verksamhetens namn stöter vi på massor av konstiga och negativa formuleringar.

Men det är tvärt om.

Kanske "traska omkring" passar bäst.

Messing Around härstammar från flygets musikkår i Västerås och under många år var verksamheten kopplad till Länsmusiken i Västmanland. Men besparingsåtgärder innebär att gruppen, sedan förra sommaren, tvingas klara sig på egen hand.

– Några musikerartjänster på halvtid, jobbet med Messing Around och A-kassa är de stora finansörerna för vår verksamhet just nu. Vi hankar oss fram, berättar Per Sjöberg, tubaist i den populära brassensemblen.

BJUDER PÅ UPPELVELSER

Messing Around har under ett flertal år och med stor framgång ägnat sig åt att hålla workshops. Övriga i ensemblen är

Ulnik Dahl och Niclas Eriksson, trumpet, Jim Gage, horn och slagverk, Thord Sandström, trummor och slagverk, Per Kristensson, trombon och Stefan Jansson, trombon och sång.

Workshopen avslutas med en konsert där Messing Around och deltagarna spelar tillsammans. Nyligen kom gänget hem från Hamar i Norge efter att ha genomfört en tvådagars workshop med Ottesdtds Brass, ett vuxet amatörkorps som stod upp och dansade i bänkraderna när Messing Around avslutade konserten.

STÄRKER SJÄLVFÖRTROENDET

– Positiva reaktioner är alltid trevligt, men den största glädjen kommer alltid när vi står på scen tillsammans med barn och ser hur lyckliga dom är. Förhoppningsvis har vi då gett dem ett nytt och roligare förhållande till sitt instrument.

Genom gehoörs- och samsöpsövningar ska Messing Around stärka elevernas själv-

förtroende i gruppen och inspirera till fortsatt utveckling av den egna spelförmågan. Upplevelsen av musiken, nyfikenheten på kamraterna i samspelet och gehoörsöspels skaparglädje är ledstjärnorna. För musikskolans brasslärare är målet att hitta medel att använda gehoörsöspel och improvisation som en naturlig del i undervisningen.

INTE EN KRONA

– Vi kämpar stenhårt och tror på det här trots att vi inte får en krona från kulturrådet, säger Per Sjöberg.

Någon liknande brassensemble finns inte i landet och responsen från musikskolans ledare, lärare och elever är ofta stor. Det kan inte minst Torsten Svensson, rektor på musikskolan i Åstorp, skriva under på:

– Messing Around är ett fantastiskt gäng som inte bara är skickliga och proffsiga musiker. Killarna har dessutom en väldigt fin hand med barnen.

Musikskolan återuppstår

Se, en riktig solskenshistoria.

Den nedlagda musikskolan i Storuman återuppstår.

– Vi ska bygga upp den till samma omfattning som när den lades ner 1997, säger Håkan Björk.

I ett tidigare nummer av Kultursmockan berättade vi om planerna att återuppbygga den nedlagda musikskolan i Storuman. Håkan Björk, projektledare i Nätverket för socialt och kooperativt företagande i Västerbotten, pratade varmt om möjligheterna att driva den kommunala musikskolan som ett företag.

Ett så kallat, gemenskapsföretag där musik, gemenskap och arbetstillfällen utgör vinsten.

– Målsättningen är att kunna driva skolan till hälften av den tidigare kostnaden fram till höstterminen år 2000. Under varen återkryterar vi personalen och bygger upp verksamheten i den takt vi orkar, fortsätter

Musikskolan som gemenskapsföretag blir verklighet i Storuman. För projektledaren Håkan Björk som han vill, är skolan återuppbyggd till den tidigare omfattningen redan nästa bost.

Håkan Björk.

En styrgrupp för projektet har bildats med representanter från kommunen, ABF och Nätverket för socialt och kooperativt företagande. Om drygt ett år hoppas alla inblandade att skolan når den tidigare nivån och engagerar cirka 150 musikelever. En del av verksamheten startar redan till hösten.

Artley Armstrong BERGE

KING LEGEND
2070 TRUMPETS

CONN www.king

Det Nya Amerikanska Blåset

TRADITION, KVALITÉ, MARKNADENS BÄSTA PRISER
Priser: C-flöjt 3.750:-, Bb-klarinet 3.400:-, Alt-sax 6.395, Tenorsax 7.395, Trumpet 3.695:-, Trombon 3.995:-

USA

MUSKANTOR & CO AB "BLÅSGRUPPEN"
tel. 031-86 78 90

Välkommen att pröva blåset hos: Deje/Karlstad Ulfes Blåsinstrumentservice 0552-418 70, Malmö Knut Johansson Musik 040-98 00 22, Mjölby Dominanten Musik 0142-155 34, Nyköping Torveksan/Flöjtspecialisten 0155-21 97 77, Oskarshamn Musica 0491-120 40, Stockholm Brasspecialisten 08-41 62 62, Umeå Musikanten 090-77 94 00.

Workshop/ fortbildning/ instrumentdemonstration med

Messing Around !

Vi vill ge alla som spelar blås- och slagverksinstrument
en ordentlig vitamininjektion !

Vid våra workshops vill vi att alla deltagare skall få en upplevelse som går utanför deras vanliga förhållande till sitt instrument. Workshopdeltagarna får en dag med gehörsspel, ensemblespel och improvisation som kulminerar i en spektakulär och glädjefyllt konsert där **Messing Around** och workshopdeltagarna spelar tillsammans. Alla kan vara med, från nybörjare till amatörmusiker, musiklärare till professionella!

För ytterligare information och röster från tidigare deltagare och arrangörer i Värmland, Skåne, Jämtland och Norge, ring:

Per Sjöberg 08 - 38 03 66
eller besök vår hemsida
www.messingaround.nu

LYCKANS SOLDAT

*Om något bemskt händer, om jag blir träffad i kväll
så ska jag inte dö av döden, jag ska dö av kärleken
För jag är lyckans soldat, kulan ska inte träffa mig
Du kan döda en sommar, men våren ska leva
Om något bemskt händer, om jag blir träffad i kväll
Grät inte, klä ditt ansikte med ett leende
Det är inte synd att dö för den här staden*

EN NY, ANNORLUNDA VÄG TILL PIANOT!

CHRISTER NORDAHL PIANOSTEGEN 1 och 2

Ett av de viktigare inslagen i denna "nya väg" är att varje musikstycke skall ha en egen musikalisk karaktär som återspeglas i titel, sångtext och illustrationer, en karaktär som skall verka lockande för dagens ungdom. Varje stycke kompletteras med en aktiv övning, t.ex. rytmövning, notskrivning, komponerande eller pyssel.

PIANOSTEGEN riktar sig till nybörjare på piano/keyboard och innehåller material för det första spelet.

CHRISTER NORDAHL har bl.a. organist- och pianopedagogexamen bakom sig och har mångårig erfarenhet av piano- och synthundervisning. Han arbetar nu som lärare i piano, orgel, teori och synthensemble i Marks musikskola.

32 sidor/del. Illustrationer i färg. CG 7504 resp. CG 7549. Ca-pris à 151:-

Mer info och roligt på hemsidan:
<http://home.swipnet.se/pianostegen>

GEHRMANS
MUSIKFÖRLAG

BOX 6005 • 102 31 STOCKHOLM • TEL: 08-610 0 610 • FAX: 08-610 0 626 • order@gehrmans.se

Musik

– ett sätt att överleva

Från den senaste i raden av konflikter rapporteras om stora utömbuskonserter i ett krigsbärjurt Belgrad. Musik har en lång historia som medel med olika syften i krigssituationer. Vilken roll hade musiken under kriget i Bosnien-Hercegovina? Fråga Elisabeth Ask, forskningssekreterare på Musikhögskolan vid Örebro Universitet. Hon vet.

Foto: Jürgen Sordin

Underhållning vid en byafest med anledning av en skolinvigning i den bosnienserbiska byn Sockovak.

"Besöket i Sarajevo är bland det häftigaste jag gjort", säger Elisabeth Ask, forskningssekreterare vid avdelningen för musikpedagogisk och konstnärligt utvecklingsarbete i Musikhögskolan vid Örebro Universitet.

Under den förra konflikten på Balkan stod Elisabeth Ask, i likhet med många andra, hjälplös och såg på.

– Jag tänkte att jag borde göra något, men som blivande musiklärare var det svårt att hitta ett område där mina insatser skulle få betydelse. När människor i min omgivning började engagera sig i ett projekt med bosniska ungdomar kände jag mig otillräcklig.

Då bestämde hon sig för att ägna examensarbetet åt Bosnien-Hercegovina.

I februari 1997 packade Elisabeth resväskan för att söka svar på frågan. Resultatet blev ett examensarbete byggt på intervjuer med i första hand studenter.

En annan anledning till ämnesvalet var att hon var rejält trött på andrahandsinformation.

– Via massmedia blir vi matade med nyheter och sanningar från hela världen som vi har små möjligheter att kontrollera. Jag ville samlia information utan att vara styrd av någon annans version, berättar Elisabeth.

ENORM GASTFRIHET

Elisabeth skickade några brev på måfå och ett av dem hamnade så småningom på skrivbordet hos Vinko Krajtmajer, lärare på Musikaliska Akademien i Sarajevo. Någon vecka senare satte hon sig på tåget för färd söderut.

Elisabeth fick hjälp att träffa personerna hon ville intervjua och under kvällarna fick hon ta del av Sarajevo's musikliv. "Vill du ha sällskap på stan?", "Ska vi avsätta folk för att ledsaga dig?" och "Hur många månader stannar du?" var frågor hon ofta fick besvara.

– Gästfriheten var enorm och där har vi svenskar en hel del att lära.

Elisabeth Ask fann främst två funktioner som musiken haft under kriget i Bosnien-Hercegovina: Mentalt överlevnadsmedel, propaganda samt i viss mån konst och nationell identitetsbyggare. Något som få vittnat om och som de traditionella medierna lämnade därhän.

– Under krigsåren växte behovet av musik på alla samhällsnivåer. En del musiker spelade en stor roll och musik som påtryckningsmedel användes i stor omfattning, berättar Elisabeth.

TILLFÄLLE ATT SLAPPA AV

Att musik användes för att överleva och stilla smärtan av allt fasansfullt fick hon många att vittna om. Bland andra Elvir, soldat i ett jägarförband och gitarrist i ett amatörband:

"Musiken fick mig att slappna av och gav mig känslan att jag skulle överleva. Konserter och repetitioner var mycket viktiga tillfällen för mig."

Men Elisabeth Ask fick också bevis för att musiken även var viktig för gruppen.

– Kriget förde med sig en enorm kulturaktivitet. Många band bildades, många ville sjunga i kör och många ville gå på konsert, säger Elisabeth och fortsätter:

– Inte bara de som behärskade ett instrument gav sig in i musicerandet. Det var plötsligt vem som helst och gärna skulle det ske tillsammans.

Dunja studerade på Musikaliska Akademien i Sarajevo:

"Vi samlades, spelade och sjöng för vår egen skull – bara för vår egen skull för ögonblicket. Då kvittade det att människor

hade dött, vi sjöng ändå. Man kunde inte tillåta sig att gråta och vara ledsen för i morgon kunde det hända en själv."

Elisabeth förväntade sig hitta propagandamusik under sin vistelse i Bosnien.

BOMBADE MED MUSIK

– Jag inbillade mig att det var ett kapitel de ville dölja, åtminstone från den egna sidan. Men propagandamusiken var inte ett dugg känslig att diskutera och i stort sett alla hade varit utsatta för den.

Propagandamusiken förekom inte bara i radion.

– Sarajevo omringades vissa tider av stora högtalare och förstärkare. Det skrevs exempelvis mycket pop- och schlagermusik där texterna uppmanade soldaterna att skjuta.

Även vid fronterna förekom en slags musikalisk krigföring. Båda sidor använde sig av stora ljudanläggningar.

– Mot den bakgrunden har musiken under kriget i Bosnien-Hercegovina både dödat och räddat människor.

Staffans krabba blev ÅRETS MUSIKPRYL

– Av Nils-Gunnar Nilsson –

Noter som inte ligger stilla på notstället. Som sliter sig från klädnypor och andra nödlösningar och faller ner på golvet eller blåser iväg. Och som kostar musikern onödig tid och massor av irritation.

Problemet är säkert bekant. Lösningen är lika enkel som genial: Notkrabban.

Foto: Thord Eriksson

lediga platser

Ovanåkers Kommun
Alfta-Edsbyn i hjärtat av Hälsingland
Musikskolan söker

Violinpedagog 100%

med suzukiinriktning

Tillsvidareanställning. Tillträde 1999-08-09

Kvalifikationer: Högskoleexamen eller motsvarande kompetens. Tillgång till bil erfordras i tjänsten.

Upplysningar lämnas av musikledare Gunvi Persson tel 0271-572 01 el. 070-564 97 06.

Facklig företrädare: Per Sydén tel 0271-571 99 el. 0278-125 22 bost.

Ansökan som skall vara oss tillhanda **senast 15 april 1999** ställes till: Ovanåkers Musikskola, Box 40, 828 21 Edsbyn.

– och nu kommer notfinnartapen

Krabban är en modifierad pärmhållaranordning som man fäster i notstället och som håller notblad och annat på plats. Mannen bakom uppfinningen heter Staffan Tjernell. Han kommer från Alnö utanför Sundsvall och hans uppfinning är nu på väg att erövra musikvärlden. Musikgrossisten Crafton AB i Kungälv utnämnde härom året notkrabban till en av årets smartaste prylar inom musikvärlden och lanseringen är i full gång. I småländska Urshult ligger 10.000 färdigtillverkade krabbor i väntan på leverans och intresset är stort i bl.a. Amerika och Japan.

I Sundsvall sitter Staffan Tjernell med ensamrätt till uppfinningen och ett patent som är giltigt över hela världen. Hans företag, Tenerezza Produktion AB, skapades samtidigt som uppfinningen och av allt att döma blir satsningen en riktigt god affär.

Av den dryga hundring som krabban kostar ute i handeln går 20 kronor till Tenerezza.

Staffan, som bl.a. undervisar i gitarrspel, har också en annan musikalisk uppfinning som är klar för lansering. Det är en notfinnartape som sätts på gitarrhalsens övre kant och som ska hjälpa nybörjare och andra glada "notknäckare" att hitta rätt bland strängar och band. En variant är också framtagen för elbasar. Tapen är dessutom en bra hjälp för gitarrläraren.

– Man fick väl lite av blodad tand med notkrabban, säger Tjernell. Den ena tanken leder till en annan och än finns det säkert mycket ouppfunnet som kan underlätta tillvaron.

Mellan raderna kan man utläsa att uppfinningar på musikfronten inte alls är något avslutat kapitel för den innovativa Sundsvallsbon.

NORRTÄLJE KOMMUN
BARN- OCH SKOLFÖRVALTNINGEN

Rektor – musikskolan

Tjänsten tillsätts under förutsättning att nuvarande befattningshavare, som är tjänstledig, inte återgår i tjänst.

Som rektor för **Musikskolan** ansvarar Du för en verksamhet som för närvarande omfattar musikskola och fritidsgård. Enheten är indelad i fyra geografiska distrikt och sex arbetslag varav fritidsgårdens personal utgör ett lag. Musikskolans verksamhet omfattar för närvarande 1 150 elever med en budget på ca 9 mkr. Vi lägger stor vikt vid orkesterverksamhet och har en omfattande utåtriktad verksamhet. Samarbete med grundskolan sker genom bl a klassorkestrar. I barn- och skolnämndens plan för utveckling av verksamheten anges att musikskolan på sikt skall utvecklas till en kulturskola. Enheten kännetecknas av god anda och arbetsglädje.

Vi förväntar oss att Du som ledare ska

- ansvara för att den pedagogiska verksamheten utvecklas
- aktivt skapa egagemang och delaktighet i de mål som framgår av statliga och kommunala styrdokument
- ansvara för att verksamheten genomsyras av en helhetssyn på barns och ungdomars utveckling och lärande
- verka för delaktighet, medansvar för all personal
- verka för att barns, ungdomars och föräldrars inflytande på verksamheten stärks
- verkställa fattade beslut
- fatta egna beslut, samt se till att de genomförs
- fungera i arbetslag av rektorer

Upplysningar om tjänsten lämnas av biträdande förvaltningschef Eva Lindén, tfn 0176-713 99.

Tjänsten är tillsvidareanställning med tillträde 1999-08-01.

Fackliga företrädare

Kenneth Gustavsson, SACO-K, tfn 070-326 57 78
Nils-Eric Nilsson, Lärarförbundet, tfn 0176-713 12

Ewa Wiklund, Skolledarförbundet, tfn 0176-714 00
Margareta Lundgren, Kommunal, tfn 0176-711 88

Ansökningar med merithandlingar, referenser och löneanspråk sändes till

Barn- och skolförvaltningen • Box 803 • 761 28 Norrtälje

Ansökningshandlingarna skall vara barn- och ungdomsförvaltningen tillhanda senast den 23 april 1999.

Norrtälje Kommun har drygt 50.000 innevånare och utgör det natursköna Roslagen med närhet till Stockholm, Uppsala och Arlanda.

Barn- och skolnämndens ansvarsområde utgörs av förskoleverksamhet, grundskola, särskola, musikskola och fritid för barn och ungdomar i åldern 0-16 år. Kommunen satsar på utvecklingsarbete inom dessa verksamheter, t ex

- En helhetssyn på barn och ungdom ska prägla verksamheten med en stark och omfattande integration mellan förskola, skola och fritid.
- All personal arbetar i arbetslag. Norrtälje var bland de första kommunerna att genomföra ÖLA-avtalet med samtliga arbetslag
- Sedan 1994 går alla 6-åringar i barnskolan, en åldersintegrerad verksamhet i grundskolan första år.

Mycket tyder på att den kommunala musikskolan ligger bakom Sveriges exportframgångar beträffande klassisk musik och populärmusik. Det framhåller inte minst handelsministern Leif Pagrotsky.

Har någon framstående musiker utbildats vid er skola?

CHRISTIAN JERHOV,
KULTURSKOLAN,
ALINGSÅS:

– Beträffande popmusik har vi inte bidragit med några stora stjärnor, men

när det gäller klassisk musik har vi mycket att vara stolta över. Under mitten av 70-talet och början av 80-talet vad det många framstående musiker som skolades i Alingsås. De har utbildats vidare så det finns folk från vår musikskola i många symfoniorkestrar.

MARIA NORMELL,
MUSIKSKOLAN,
BORÅS:

– Den kommunala musikskolan har stor del i Sveriges musikframgångar både i

landet och utomlands. Speciellt märks det i våra professionella orkestrar som nu kan rekrytera musiker i världsklass på hemmaplan. Vi är stolta över att några börjat sin utbildning hos oss. Bland annat B. Tommy Andersson, dirigent, Johanna Persson, violast och stämledare på Göteborgsoperan, Henrik Månberg, tvärflojtist på Göteborgsoperan, Gunnar Månberg, frilansande oboist, Roger Carlsson, slagverkare i Göteborgssymfonikerna, Marie Netzler, sängerska i Göteborgsoperans kör och Sofia Joons, folkmusiker i Tallin.

BÖRJE NORELL,
MUSIKSKOLAN,
LINKÖPING:

– Den kommunala musikskolan är givetvis en bidragande orsak till att Sveriges musikexport är så framgångsrik och Linköpings Musikskola har genom åren föstrat flera kända musiker. Bland andra Mats Zetterkvist, fiol, Lars Krister Karlsson, tuba, David Book, bluesgitarist, Jörgen Stenberg, slagverk och Carl Johan Nordin, fagott.

Kiss-stjärna blir fantom på operan

Paul Stanley, sångaren i rockgruppen Kiss, ska i sommar göra huvudrollen i musikalsuccén "Fantomen på Operan" i Toronto.

Musikalen har lockat mer än sju miljoner besökare och ska läggas ned i slutet av september, uppger det kristyngda producentbolaget Livent.

Ytterligare två huvudrollsinnehavare är påtänka under musikalsens sista månader. "Fantomen på Operan" sattes upp för första gången för drygt tio år sedan.

Stressade barn lyckas sämre

Rädslan att göra någon eller några besvikna gör att den som utför någonting inför släktingar och vänner lyckas sämre än den som framträder inför idel obekanta.

Det framgår av en studie från Journal of Personality and Social Psychology där ett antal barn fick räkna baklänges respektive spela ett svårt dataspel under olika förhållanden.

De som räknade baklänges med en vän närvarande lyckades sämre än de som räknade inför okända. Och de som spelade videospel och fick veta att åskådarna skulle få en belöning om han/hon uppnådde en viss minipöäng klarade sig sämre än de som spelade samma spel utan några belöningar inblandade.

Nytt estetikprogram till Södertörn

Södertörns högskola ska till hösten starta ett nytt humanioraprogram, "Samtidens estetik". Med estetik avses såväl bildkonst som litteratur, musik, scenkonst, film och andra mediala och informationstekniska former.

Introduktionsåret ska vara tvärvetenskapligt och tematiskt uppbyggt och följas av ämnesstudier genom fristående kurser på Södertörn.

Varken ämnen eller perspektiv ska begränsas, men däremot tidsperspektivet som beskrivs som "det långa 1900-talet". Programmet ska vara forskningsförberedande.

Ovanligt straff för ljudterrorister

I Fort Lupton i den amerikanska delstaten Colorado får de personer som bryter mot stadens bullerförordning, genom att exempelvis spela sina bergsprängare på högsta volym, en ovanlig påföljd. De tvingas lyssna på musik de definitivt inte gillar.

En kväll i veckan kallas syndarna till Fort Luptons stadshus för att i en timmes tid lyssna till musik som domstolen valt ut. Då flertalet av ljudterroristerna är unga blir det ofta riktiga snyftare av smörsångare som Dean Martin och Wayne Newton plus en del indiansk flöjtmusik, säckpipa, och låtar med John Denver.

Nya rektorer utsedda av regeringen

Konstnären Marie-Louise Ekman har anställs som rektor vid Kungl. Konsthögskolan fr.o.m. den 1 juli 1999 t.o.m. den 30 juni 2005. Marie-Louise Ekman har tidigare varit professor vid Kungl. Konsthögskolan och är genom sitt aktiva konstnärliga arbete mycket erkänd.

Professor Lars Lallerstedt anställs som rektor för Konstfack fr.o.m. den 1 april 1999 t.o.m. den 31 maj 2003. Lars Lallerstedt är professor i industridesign vid Konstfack och en mycket framgångsrik designer som bl.a. fått många internationella utmärkelser för god design.

Rektor Göran Malmgrens anställning vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm förlängs fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 juni 1999. Hans nuvarande förordnande upphör den 1 april. Högskolestyrelsen har inlett arbetet att rekrytera en ny rektor.

Mankellbok till alla femteklassare

Alla elever i årskurs fem kommer att få en bok i gåva av Skolverket, Svenska Förläggareföreningen och bokförlaget Rabén & Sjögren. Bockerna delas ut på den internationella Världsbokdagen den 23 april. Årets bokgåva till femteklassarna är Henning Mankells roman Eldens hemlighet.

Ny kurskatalog på väg 99/00!

Ligger Era kurskataloger också kvar på chefens bord?
Beställ en egen hem till Dej! Ring 0570 - 38500.

Ur innehållet:

I/E Handledning

Olika föreläsare från Musikhögskolor/Läroarbetsutbildningar

Barn med DAMP/ADHD i musikundervisning

Anita Granberg

Marknadsföring

Gert Ohlsson

Ensembleledning

Cecilia Rydinger Ålén

Vi utför gärna uppdragsutbildningar och specialupplagda kurser i Erat kollegium.
Hör av Er och tala med Leif Giffvars 0570-38567,
e-post: leif.giffvars@imh.se.

671 91 ARVIKA
Tel: 0570 - 385 00
fax 804 38
www.imh.se
info@imh.se

Hagegården
Gunnarsbyn
671 94 BRUNSKOG
Tel: 0570 - 585 00
fax 585 85
www.hagegarden.se
hage@hagegarden.se

MUSIKHÖGSKOLAN
INGESUND
Hagegården
i samverkan

Porträttet

Verklige Karlsson

- Av Ulf Eklund -

The Real Group.

Den verkliga och äkta gruppen.

Men det bär ska mest handla om musikmakaren Peder.

Den verkliga Karlsson i den populära sänggruppen.

Hej Peder, hur mår du?

- Hej på dig. Jag mår prima.

Hur ser vardagen ut för The Real Group just nu?

- Vi har precis kommit hem från tre veckors intensivt turnerande. En vecka i Norge och två veckor i Tyskland. Det har varit spännande, för det är relativt nya territorier för oss.

Hur gick det?

- I Norge fick vi förhandsrapporter om att intresset var stort så där hade vi förhoppningar som infriades. I Tyskland trodde vi på överallt intresse, men det var utslätt på flera ställen, och resan var över förväntan. Det har verkligen varit intensivt och roligt.

I höstas gjorde ni er längsta turné hittills i Sverige med 21 konserter och besök i 16 städer. Ser våren och sommaren lika fullproppade ut?

- Den turnén var lite speciell med tanke på att vi samtidigt släppte skivan "One For All". Så kan man inte turnera mer än högst en gång per år och under våren och sommaren handlar det mest om sommarfestivaler av olika slag.

The Real Group bildades i Stockholm 1984. Hur gick det till?

- Ärligt talat är vi så trötta på den frågan. På den tiden hade vi alla börjat på musikskolan och nu är vi i den fasen att vi slutat på alla utbildningar för minst tio år sedan. Det hörde ihop med att herrarna i gruppen hamnade i samma klass, men när vi snackar om hur vi bildades blir vi ofta förknippade med en slags högskolemiljö och det vill vi inte.

Ligger det mycket "blod, svett och tårar" bakom era framgångar?

- Det finns ett stort mått av driftighet som inte bara ligger på det musikaliska planet. Vi har alltid haft en förmåga att förstå andra saker som påverkar oss. Det finns väldigt många talanger överallt, men de som lyckas är dom som kan sätta in sig själva i en framtida yrkessituation.

Känner ni er udda?

- Visst gör vi det. Det är bara att ställa sig frågan: Hur många a cappella-grupper i världen finns det som gör regelrätta konserter?

Hur viktig är musik- och kulturskolorna för den svenska musikproduktionen?

- Det har jag väldigt svårt att bedöma. Däremot kan jag generellt säga att om man yrkesmässigt vill ägna sig åt musik så finns en pusselbit som man bara kan få på skolor; en slags fördjupning. Därför är musik- och kulturskolorna självklart viktiga.

Du har två barn. Uppmuntrar du dem att bli musiker?

- Grejen är att båda är mycket musikaliska. Min åttaåriga dotter har jag sjungit tillsammans med vid många tillfällen och hon har ett omfång på massor av oktaver. Hon sjunger precis vad som helst, men jag vill inte påverka henne att bli musiker. Hon har ett eget intresse av musik och ska få välja själv, men väljer hon det spåret ska jag naturligtvis ge henne några tips.

Ni framträder mest a cappella, men även i andra sammanhang med storband och körer med mera. Vad är roligast?

- Det är alltid roligt när det fungerar, inte minst i samarbete med en ensemble. När det verkligen blir meningsfullt att kombinera sig med något är det som allra bäst.

Ni får lysande kritik nästan oavsett var ni uppträder. Händer det att ni själva är missnöjda efter ett framträdande?

- Vi får lysande kritik så fort vi kommer utanför Stockholm. En musikjournalist i huvudstaden med självaktning får ju inte ge oss bra kritik... Jag undrar om vi själva någonsin är nöjda, för det vi håller på med är ju så pass fysiskt svårt. Men det är klart; Oslo-konserterna för några veckor sedan var lyckade.

Sedan starten har ni släppt åtta CD-skivor i Sverige och två i USA och Kanada. Vilken är den bästa produktion ni har gjort? Eller kommer den?

- Än har vi inte kommit i närheten av en skivproduktion som vi är riktigt nöjda med. Vi får se när det inträffar, om det någonsin gör det. Men skivan som heter Original gillar jag.

Vilket råd vill du ge en ung musiker på en svensk musikskola som drömmer om ett yrkesliv som musiker?

- Säg vad du tycker! Det är väldigt viktigt att skaffa sig ett perspektiv över vad

Foto: Stefan Sjodin

NAMN: Peder Karlsson.

ALDER: 35.

FAMILJ: Fränksild med två barn, åtta och fem år.

BOR: I villa på Värmdö.

YRKE: Musiker.

TJÄNAR: Cirka 350 000 per år.

KÖR: Nissan Primera -92.

LÄSER: Just nu "The road less traveled" av Scott Peck.

LYSSNAR PÅ: För tillfället mycket på jazz. Jocke Milder, Esbjörn Svensson med flera.

SER PÅ TV: Nästan inte alls. Ibland blir barnprogram tillsammans med barnen.

GRÄTER: När något tråkigt inträffar. Det finns tyvärr många tillfällen.

ÄLSKAR: Sina barn.

HATAR: Människor som saknar "feeling".

HÅLLER TUMMARNAS FÖR: Att hitta en bra lägenhet i centrala Stockholm.

man håller på med. Då kan man se förutsättningarna och inte deppa ihop om man inte lyckas. Man kan ju exempelvis inte göra sig en karriär med att spela jazz på bastriangel.

Hinner du med annat än musik och i så fall vad?

- Nej, där frågar du fel person. Vid sidan av musiken är det i stort sett att umgås med mina barn.

Ni verkar fungera oerhört bra tillsammans och ser ut att njuta varje stund ni uppträder. Stämmer det?

- Vi är inte så bra på att hålla färgen, men däremot på att lägga saker åt sidan när vi går upp på scen. Då är det framträdandet som gäller och det är alla överens om.

Blir du aldrig trött på att vara musiker?

- Visst kan jag bli det. Julkonserter har jag ärligt talat tröttnat på.

Blir du trött på att alltid bli förknippad med The Real Group?

- Ja, verkligen.